

Rīgā, 2009.gada 19.jūnijā.

Atzinums
par SIA "VEDA" smilts un smilts – grants ieguves Jelgavas rajona
Jaunsvirlaukas pagasta derīgo izrakteņu atradnē "Vijas"
ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu

Darbības ierosinātājs: SIA "VEDA", reģistrācijas Nr.41703002204, adrese: Svētes iela 9, Jelgava, LV- 3001.

Izvērtētie materiāli: smilts un smilts - grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē "Vijas" ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums, kuru sagatavojusi SIA "VEDA".

Pamatojums: saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 16.pantu Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 1.aprīlī izsniegtā Programma ietekmes uz vidi novērtējumam.

Atzinums sagatavots, izvērtējot 2009.gada 11.maijā Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto smilts – grants un smilts ieguves derīgo izrakteņu atradnē "Vijas" ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu, un izdots paredzētās darbības ierosinātajam – SIA "VEDA" atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 18.panta un Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.87 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" VI sadaļas prasībām.

SIA "VEDA" plānotā smilts un smilts – grants ieguve paredzēta atradnē "Vijas" zemes īpašumā "Vijas" (kadastra Nr.54560060233, platība 33,59 ha) Jelgavas rajona Jaunsvirlaukas pagastā. Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta 30,5 ha platībā. Saskaņā ar Derīgo izrakteņu atradnes pasi 1 ha platībā A kategorijas smilts – grants krājumi veido 21,5 tūkstošus m³ un 29,5 ha platībā A kategorijas smilts krājumi - 469,4 tūkstošus m³. Lielākā daļa derīgo izrakteņu (16,4 tūkst. m³ smilts-grants un 307,0 tūkst.m³ smilts) atrodas zem pazemes ūdens līmeņa, kas 2008.gadā atradās 1,0 līdz 1,5 m no zemes virsmas. Smilts – grants derīgā slāņa biezums ir vidēji 2,1 m un smilts derīgā slāņa biezums ir no 0,5 m līdz 3,7 m (vidēji 2,3 m). Segkārtas biezums, kuru veido augsne, smilšmāls un māls, ir no 0,3 m līdz 1,3 m (vidēji 0,6 m).

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegto informāciju ieguvei paredzētā teritorija ir meliorēta un līdz šim tika izmantota lauksaimniecībā. Ziņojumam pievienotajā Jaunsvirlaukas pagasta padomes 2008.gada 23.jūlija sēdes protokola izrakstā Nr.8 norādīts, ka Jaunsvirlaukas pagasta teritoriālā plānojuma grozījumu sarakstā nolemts iekļaut lietošanas mērķa maiņu īpašumā "Vijas" no lauksaimniecībā izmantojamās zemes par derīgo izrakteņu ieguves teritoriju. Saskaņā ar ziņojumam pievienoto Lauku atbalsta dienesta Zemgales reģionālās

lauksaimniecības pārvaldes 2009.gada 27.aprīļa vēstuli Nr.1-10/490 ir norakstītas (norakstīšanas akts Nr.545600017015) īpašuma "Vijas" drenu sistēmas ar drenu kopgarumu 21568 m, kas bija vienlaidus slēgtās (drenu) nosusināšanas objekta "Vanči" sastāvdaļa. Ziņojumā norādīts, ka, lai netiktu pasliktināta meliorācijas sistēmu darbība blakus esošajos īpašumos, no citiem īpašumiem ienākošās drenu iztekas paredzēts ievadīt karjera ūdenstilpē, bet visas iztekošās drenas - aizcementēt, lai nepieļautu pa tām ūdens novadīšanu no karjera ūdenstilpes.

Atbilstoši Zemes robežu plānam atradnes "Vijas" ziemeļaustrumu robeža atrodas aptuveni 100 m no zemes īpašuma "Ķīri" robežas; austrumu daļā "Vijas" robežojas ar Jaunsvirlaukas pagasta pašvaldības zemi, dienvidrietumos aptuveni 300 m no atradnes teritorijas atrodas zemes īpašums "Vanči", rietumos teritorija robežojas ar zemes īpašumiem "Birzītes" un "Apsītes", bet ziemeļrietumos – zemes īpašumu "Bozes". Uz ziemeļiem no atradnes atrodas zemes īpašums "Plostiņi". Plānotais karjers atrodas aptuveni 2,5 km uz dienvidaustrumiem no Jaunsvirlaukas, aptuveni 4 km uz ziemeļiem no Staļģenes un aptuveni 1,5 km uz dienvidrietumiem no Plāņiem. Aptuveni 250 m uz ziemeļiem no atradnes atrodas Vanču kapi. Karjera teritorija atrodas aptuveni 150 m - 200 m uz rietumiem no Lielupes. Ziņojumā norādīts, ka pazemes ūdens plūsma karjera teritorijā ir vērsta no austrumiem uz rietumiem.

Kā norādīts ziņojumā, atradni plānots izstrādāt sešos piegājienos, katru aptuveni 5 ha platībā, rakšanu uzsākot ziemeļu daļā un vēlāk virzoties ziemeļaustrumu virzienā un tādā secībā, lai paralēli derīgā materiāla ieguvei varētu notikt arī nogāžu rekultivācija. Derīgā izrakteņa ieguve plānota divās kāplēs: 1.kāplē ar tiešā kausa hidraulisko ekskavatoru, 2.kāplē - ar apgrieztā kausa hidraulisko ekskavatoru. 2.kāplē iegūstamais derīgais izraktenis atrodas zem pazemes ūdens līmeņa, tāpēc, lai to atūdeņotu, to paredzēts divreiz pārkraut pagaidu krautnēs. Ziņojumā norādīts, ka, veicot derīgo izrakteņu ieguvi, pazemes ūdeņu atsūkņēšana netiek plānota, vienlaikus gan tiek pieļauta varbūtība, ka pazemes ūdeņi tiks novadīti iepriekš izstrādātajā karjera daļā (skat.11., 16., 23., 24.lp). Derīgo izrakteņu ieguvi plānots veikt aptuveni 8 mēnešus gadā. Ziņojumā norādīts, ka ieguves apjoms būs atkarīgs no tirgus pieprasījuma. Tiek prognozēts, ka dienā kravu transportēšanai tiks veikti ne vairāk kā 30 reisi (turp – atpakaļ 60). Derīgos izrakteņus paredzēts transportēt pa sekojošu maršrutu, kas sākas pa grantēto 2.šķiras autoceļu V1071 Mežciems – Staļģene – Stūrīši un virzās līdz Staļģenei, tālāk nogriežoties pa 1.šķiras autoceļu P94 Jelgava – Staļģene – Code, savukārt no tā tālāk iespējams braukt Jelgavas vai Bauskas virzienos.

Saskaņā ar ziņojumam pievienoto Jaunsvirlaukas pagasta padomes 2009.gada 16.marta Izziņu Nr. 9-9./55 nekustamais īpašums "Vijas" neatrodas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (NATURA 2000) - dabas liegumā "Lielupes palienes pļavas".

Smilts un smilts – grants ieguves derīgo izrakteņu atradnē "Vijas" ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums sabiedrībai bija pieejams: Jaunsvirlaukas pagasta padomē, Upeskrastos, p/n Staļģenē, Jelgavas rajonā, Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē, Kazarmes ielā 17 A, Jelgavā un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā.

Atbilstoši likumdošanas prasībām 2009.gada maija Jaunsvirlaukas pagasta mēnešrakstā un 2009.gada 15.maija laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" tika publicēti paziņojumi par sabiedrības iespējām iepazīties ar izstrādāto darba ziņojumu, piedalīties tā sabiedriskajā apspriešanā un iesniegt rakstveida priekšlikumus, kā arī tika nosūtīti individuāli paziņojumi nekustamo īpašumu īpašniekiem (valdītājiem), kuru īpašums ir blakus paredzētās darbības vietai.

Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2009.gada 25.maijā Jaunsvirlauka pagasta padomē. Šo likumdošanā paredzēto iespēju piedalīties darba ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā izmantoja 9 interesenti. SIA "VEDA" pārstāve iepazīstināja klātesošos ar paredzēto darbību un raksturoja tās iespējamo ietekmi uz vidi. Atbildot uz Vides pārraudzības biroja direktora jautājumu par karjera izvietojumu attiecībā pret Vanču kapiem, tika sniegta atbilde, ka Vanču kapi atrodas aptuveni 250 m no paredzētās darbības vietas. Citi klātesošie neizmantoja iespēju uzdot jautājumus.

Darba ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs nesaņēma nevienu vēstuli saistībā ar plānoto darbību.

Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izpildes analīze un prasības noslēguma ziņojuma sagatavošanai

Darba ziņojumā iekļautā informācija daļēji atbilst Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 1.aprīlī izsniegtās Programmas prasībām, līdz ar to vairākas ziņojuma nodaļas nepieciešams precizēt un papildināt.

1. Ziņojuma nodaļā "Paredzētajai darbībai piemērojamo vides aizsardzības normatīvo aktu prasību analīze" iekļautajiem Ministru kabineta noteikumiem precīzi jānorāda numurs un nosaukums, t.i., Ministru kabineta 2004.gada 20.jūlija noteikumi Nr.619 precīzi jānorāda nosaukums, proti, "Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas" un Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumi Nr.150 "Darba aizsardzības prasības derīgo izrakteņu ieguvē".
2. Visi ziņojumā iekļautie pielikumi ir jāsanumurē, kartogrāfiskajam materiālam jānorāda mērogs un debesspuses, kā arī ziņojuma tekstā jāsniedz precīzas atsauces uz tiem. Situācijas plāni jāpapildina ar skaidrojumiem lietotajiem apzīmējumiem (skat. 12., 21.lp.).
3. Ziņojumu nepieciešams papildināt ar ģeoloģiskajiem griezumiem, kas raksturotu derīgo izrakteņu atradnes izstrādei paredzēto laukumu, norādot informācijas avotu, pēc kura zīmēts ģeoloģiskais griezums. Ģeoloģiskajam griezumam jāatbilst ziņojumā iekļautajam aprakstam. Ģeoloģiskajos griezumos jāiezmē pazemes ūdens līmeņi.
4. Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par iespējamo karjera izstrādes dziļumu (kopējais dziļums metros un sadalījums pa kāplēm), gada periodu, kurā

tiek plānoti darbi (8 mēneši), karjerā plānoto darbalaiku, plānoto izrakteņu ieguves apjomu gadā (Programmas 2.4. punkts) un iespējamo karjera izstrādes termiņu (cik gadus plānots veikt izstrādi).

5. Noslēguma ziņojumā jāsniedz viennozīmīga informācija par to, vai karjera izstrāde paredzēta bez pazemes ūdens līmeņa pazemināšanas, vai arī atbilstoši programmas 2.6., 4.4., 4.5.punktiem noslēguma ziņojumā jāiekļauj prognoze par hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma iespējamajām izmaiņām un to ietekmi uz dzeramā ūdens resursiem un to kvalitāti, nosakot paredzētās darbības iespējamo ietekmes zonu un tās izmaiņas atkarībā no ūdens līmeņa pazeminājuma karjerā.
6. Noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par plānoto izrakteņu ieguvei izmantojamo mehānismu nodrošinājumu ar energoresursiem (Programmas 2.7.punkts).
7. Noslēguma ziņojumā jāsniedz detālāka informācija par esošo ceļu, kurus paredzēts izmantot smilts – grants un smilts transportēšanai, piemērotību plānotajiem transportlīdzekļiem (tehniskais stāvoklis, piemērotība smagsvara tehnikai) un jāraksturo plānotās darbības ceļu uzturēšanai, precizējot ziņojuma 11.lp. norādīto "...pievedceļus un ceļu posmus apņemas saglabāt esošajā stāvoklī" un ņemot vērā 22.lp. norādīto "...piebraucamais ceļš ir salīdzinoši sliktā kvalitātē, tam būs nepieciešama uzlabošana...".
8. Noslēguma ziņojumā jāsniedz informācija par objektā nodarbināto skaitu, nepieciešamajām labierīcībām un veidojošos komunālo notekūdeņu savākšanu un utilizāciju (Programmas 2.9. punkts).
9. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj informācija ne vien par plānotā karjera teritorijai tuvākajiem zemes īpašumiem, bet arī informācija par tuvāko dzīvojamo māju un to ūdens apgādes avotu izvietojumu attiecībā pret karjera teritoriju (Programmas 3.1., 3.7.punkti), norādot attālumus līdz tām. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj informācija par tuvākajām mājām (nosaukumi) un jānorāda attālumi līdz tām, kas atrodas gar izvēlēto smilts - grants un smilts transportēšanas maršrutu (Programmas 4.2.punkts). Noslēguma ziņojumam jāpievieno atbilstoša mēroga kartogrāfiskais materiāls, kurā uzskatāmi jāattēlo zemes gabals "Vijas"; paredzētā smilts un smilts – grants ieguves lauka robežas; paredzētās darbības teritorijai piegulošās teritorijas (skat.13.lp.); blakus esošie īpašumi un tuvākās dzīvojamās mājas; piebraukšanas ceļš karjeram un minētais derīgo izrakteņu transportēšanas ceļš, norādot tā tuvumā esošās dzīvojamās mājas (ja tādas ir) un to nosaukumus; darba ziņojuma 18., 19., 20.lp. minētie objekti un to aizsargjoslas.
10. Noslēguma ziņojumā jāprecizē, vai karjeram plānotā teritorija arī ir applūstoša (skat.17.lp.), teritorijas izvietojums attiecībā pret 18.lp. minēto Staļģenes tiltu (augšpus vai lejpus) un 18., 19. un 20.lp. norādītajiem kultūras pieminekļiem.
11. Noslēguma ziņojumā jāprecizē karjeram plānotās teritorijas izvietojums attiecībā pret Latvijas "NATURA 2000" Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju – dabas liegumu "Lielupes palienes pļavas", jo pretēji ziņojumā norādītajam daļa

dabas lieguma teritorijas atrodas Jaunsvirlaukas pagasta teritorijā. Ziņojumā iekļautajai informācijai par ietekmi uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību (18.lp. apgalvots "...Projekta īstenošana būtiski neietekmēs dabas liegumu "Lielupes palienes pļavas"" un 24.lp. norādīts "...Teritorijā nav sastopami biotopi, kas būtu ideāli piemēroti kādas īpaši aizsargājamas augu sugas vai dzīvnieku sugas..."; 25.lp. lasāms, ka "...sastopamas ekoloģiski plastiskas augu un dzīvnieku sugas, kuras vienmērīgi izplatītas visā Latvijas teritorijā...") jāsniedz konkrētas atsauces uz informācijas avotu un/vai noslēguma ziņojumam jāpievieno attiecīgās nozares eksperta atzinums.

12. Ziņojumā norādīts, ka uz rietumiem no teritorijas atrodas Lielupe, tai pat laikā ņemot vērā ziņojuma 16. un 17.lp. norādīto, ka pazemes ūdens plūsma karjera teritorijā ir vērsta pretējā virzienā, t.i., no austrumiem uz rietumiem, ņemot vērā teritorijas ģeoloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu raksturojumu un plānoto karjera izstrādes dziļumu, kā arī ņemot vērā uzduļķojumu, kas veidosies iegūstot derīgo izrakteni ūdenī, un tuvāko ūdens apgādes avotu izvietojumu, noslēguma ziņojumā jāsniedz uz iepriekš minēto apstākļu detalizētāku analīzi pamatota informācija par ietekmes iespējamību uz tuvāko viensētu dzeramā ūdens avotiem (Programmas 3.7., 4.4.punkti).
13. Prognozētā gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē derīgo izrakteņu iegūšanas, glabāšanas un transportēšanas rezultātā ir jāpamato ar emisijas daudzuma aprēķinu, balstoties uz kuru jānosaka nepieciešamību rezultātu attēlošanai grafiskā formā (Programmas 4.1.punkts).
14. Nodaļa "Trokšņu izplatības novērtējums ..." jāpapildina ar informācijas analīzi par trokšņu avotiem, avotu skaņas jaudas līmeņiem un darbības laiku diennaktī (arī transportlīdzekļu), kā arī attālumu līdz tuvākajām mājām no smilts – grants un smilts izstrādes vietas un pievedceļiem. Balstoties uz šo informāciju, jāprognozē trokšņa līmenis un jāveic trokšņa ietekmes novērtējums atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 13.jūlija noteikumu Nr.597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" prasībām (Programmas 4.3.punkts).
15. Ziņojuma nodaļa "Paredzētās darbības limitējošo faktoru analīze" (Programmas 4.11.punkts) jāpapildina ar Aizsargjoslu likumā noteikto ierobežojumu analīzi saistībā ar plānoto darbību, iespējamajiem ierobežojumiem kravu pārvadājumiem pavasara/rudens periodā un citu iespējamo faktoru analīzi, kas varētu izrietēt no iepriekš norādītajām prasībām.
16. Ņemot vērā visas iepriekšējās prasības, nepieciešamības gadījumā jāpapildina arī citas ziņojuma nodaļas, lai noslēguma ziņojums atbilstu Programmas prasībām.
17. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj pārskats par paredzētās darbības un tās radīto ietekmju atbilstību normatīvo aktu prasībām (programmas 6.punkts).
18. Noslēguma ziņojumā jāiekļauj izmantotās literatūras saraksts.

Sagatavojot noslēguma ziņojumu, jānodrošina šajā Vides pārraudzības valsts biroja atzinumā minēto prasību izpilde. Noslēguma ziņojumam jāpievieno darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas rezultātu apkopojums un novērtējums.

Noslēguma ziņojuma divi eksemplāri jāiesniedz izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojam, kā arī pa vienam eksemplāram Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei, Jelgavas novada domei un Jaunsvirlaukas pagasta administrācijai. Līdz ar noslēguma ziņojuma iesniegšanu Vides pārraudzības valsts birojam (arī elektroniskā formā) darbības ierosinātajam noslēguma ziņojums jāievieto savā interneta mājas lapā. Atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.87 "Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi" prasībām trīs dienu laikā pēc noslēguma ziņojuma iesniegšanas Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei, Jelgavas novada domei un Jaunsvirlaukas pagasta administrācijai SIA "VEDA" jāpublicē vismaz vienā vietējā laikrakstā informācija par sagatavoto noslēguma ziņojumu un vietu, kur ar to var iepazīties, interneta mājas lapas adresi, kurā pieejams noslēguma ziņojums, kā arī par to, ka ikviena persona 20 dienas pēc paziņojuma publicēšanas var iesniegt Vides pārraudzības valsts birojam rakstiskus komentārus par noslēguma ziņojumu.

Biroja direktors

A. Lukšēvics